

การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง
จังหวัดกาฬสินธุ์*

The Application of the Buddhamma Principle and the
Sufficiency Economy Philosophy for the People's Cohabitation
in Na Udom village, Nikhom Huai Phueng Sub district,
Huai Phueng District, Kalasin Province

ประสิทธิ์ ชาระ

Prasit Chara

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

Rajamangala University of Technology Isan, Sakonnakhon Campus, Thailand

E-mail: Prasit.ca@rmuti.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ชาวบ้านนาอุดม จำนวน 376 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และค่าความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.35) และรายด้านโดยเรียงลำดับมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา และด้านคติความเชื่อ

*ได้รับบทความ: 21 กุมภาพันธ์ 2565; แก้ไขบทความ: 21 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 26 กันยายน 2565

Received: February 21, 2022; Revised: September 21, 2022; Accepted: September 26, 2022

ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีสถานภาพแตกต่างกันในด้านเพศ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study the level of application of Buddhist principles in the sufficiency economy philosophy in Na Udom villages, Nikhom Huai Phueng Subdistrict, Huai Phueng District, Kalasin Province, 2) to compare the application of Buddhist principles in the philosophy of sufficiency economy with Na Udom villages classified by personal factors. This was quantitative research. The population consisted of 376 Na Udom villagers. The samples were obtained using the Taro Yamane formula. The samples were 194 people. The instruments used in the research were questionnaires, data analyzed using the SPSS program, the statistics used were percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, and one-way analysis of variance: ANOVA.

The results showed that:

1. Applying Buddhist principles in the sufficiency economy philosophy to Na Udom Village Overall, it was at the highest level ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.35) and in each aspect in descending order as follows: lifestyle, Dharma practice, Buddhist culture, and traditional beliefs, traditions, and rituals, respectively.

2. The results of the comparison of opinion levels in living according to the sufficiency economy philosophy with different status in terms of sex education levels, age and occupation were found to differ significantly at .05 level. As for the average monthly income was found that there was no statistically significant difference at the .05 level.

Keywords: Buddhist principles; sufficiency economy philosophy

1. บทนำ

พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นให้ชุมชนพัฒนาความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพอเพียง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความสุข เพื่อให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ด้วยการยึดหลักความถูกต้องที่ดี ประชาชนมีกินมีใช้อย่างเพียงพอ โดยต้องไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน (อภิรักษ์ จันทะนี และชมพูนุช ช้างเจริญ, 2563, หน้า 241-250) พระพุทธศาสนามีคติความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และวัฒนธรรม เช่น การให้ทาน รักษาศีล สวดมนต์ และปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดสิ่งดี ๆ ในชีวิต (จรรยา รัตนกาล, 2556)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ยึดหลักมีภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตมีความสมดุล 3 ประการ คือความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์และวัตถุกับจิตใจ และความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับพุทธธรรมใน 3 ระดับ คือระดับศีลมีความระมัดระวังทางด้านกาย วาจา ใจ ระดับสมาธิและระดับปัญญา (พระธรรมรักษ์ สุวทโธ, 2562, หน้า 32-43)

ยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) จำเป็นต้องปรับพฤติกรรมตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อป้องกันตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้รอดปลอดภัยจากโรคโควิด (Covid-19) ภาวะของโรคโควิด-19 ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและวิกฤติทางเศรษฐกิจขึ้น ดังนั้น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์เพื่อการแก้ไขปัญหา (อภิรักษ์ จันทะนี และชมพูนุช ช้างเจริญ, 2563, หน้า 241-250)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักพุทธธรรมที่มีคติความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยให้การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยเลือกหมู่บ้านนาอุดม เนื่องจากหมู่บ้านนาอุดมมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและนับถือพระพุทธศาสนา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม ตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชาวบ้านนาอุดม มีจำนวนทั้งสิ้น 376 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์, 2565) และกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรของ Taro Yamane (ธารินทร์ ศิลปจารุ, 2563) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ความเข้าใจการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การทดสอบคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่า IOC หลังจากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 และ 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่มีคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านนาอุดม และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างของหมู่บ้านนาอุดม แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์

ระดับความเข้าใจการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ สถิติทดสอบที และค่าความแปรปรวนทางเดียว

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากร จำนวน 376 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวบ้านนาอุดม จำแนกตามเพศ เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ เพศหญิง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 51.55 และเพศชาย 94 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 ระดับการศึกษาเรียงจากมากไปหาน้อย ระดับประถมศึกษา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.88 ตามลำดับ อายุเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ อายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 34.02 อายุระหว่าง 21-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 และอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ อาชีพเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ เกษตรกร จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 90.76 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ และรายได้เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ รายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 98.97 และรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ

2. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, $S.D. = 0.35$) และรายด้าน โดยเรียงลำดับมากที่สุดไปหาน้อย ด้านการดำเนินชีวิต ($\bar{x} = 4.57$, $S.D. = 0.35$) ด้านการปฏิบัติธรรม ($\bar{x} = 4.50$, $S.D. = 0.46$) ด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม ($\bar{x} = 4.43$, $S.D. = 0.33$) และด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.01$, $S.D. = 0.34$) ตามลำดับ

2.1 ด้านการดำเนินชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $S.D. = 0.50$) และรายด้าน โดยการเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อย ดังนี้ ด้านการเข้าร่วมเสนอโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.85$,

$S.D. = 0.39$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดขึ้นโดยวัด และหน่วยงานรัฐ ($\bar{x} = 4.84$, $S.D. = 0.42$) ด้านการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแนวคิดจากโครงการเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.59$, $S.D. = 0.49$) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.55$, $S.D. = 0.54$) ด้านการเข้าร่วมในการเสนอแนวทางและแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.53$, $S.D. = 0.58$) ด้านการเข้าร่วมให้ประชุมให้ความเห็นชอบในโครงการเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมอื่นๆ แผนพัฒนาตำบลของหน่วยงานรัฐ ($\bar{x} = 4.51$, $S.D. = 0.58$) และด้านการเข้าร่วมในการบริจาคเงินและอุปกรณ์สนับสนุนช่วยเหลือโครงการต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{x} = 4.14$, $S.D. = 0.97$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการปฏิบัติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, $S.D. = 0.46$) และรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรักษาศีล 5 ($\bar{x} = 4.62$, $S.D. = 0.49$) ด้านการดำรงตนอยู่ในหลักพรหมวิหาร (ความรัก ความสงสาร การแสดงความยินดี และวางตนเป็นกลาง) ($\bar{x} = 4.59$, $S.D. = 0.49$) ด้านการปฏิบัติตามหลักขรവാสนธรรม 4 (มีสัจจะ อดกลั้น อดทน เสียสละ) และด้านการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ (การให้ วาจา ไพเราะ จิตอาสาวางตนเสมอต้นเสมอปลาย) ($\bar{x} = 4.58$, $S.D. = 0.53$) ด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 (ความรัก ความเพียรความเอาใจใส่ และการใช้ปัญญาไตร่ตรอง) ($\bar{x} = 4.56$, $S.D. = 0.53$)

และด้านการปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมมีกัตถะ (ความขยัน การเก็บออม คบคนดี และเลี้ยงชีพตามสมควรแก่ฐานะ) ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.50) ด้านการสวดมนต์ภาวนาการเจริญสมาธิเป็นประจำ ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.57) และด้านการมีความรู้ด้านศีล สมาธิ และปัญญาตามไตรสิกขา ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

2.3 ด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.33) และรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเข้าร่วมทำบุญทอดกฐินประจำปีของหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.14) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา และด้านการทำบุญกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.20) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นที่เคารพบูชาประจำปีหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.24) ด้านการแสดงออกถึงความเชื่อเรื่องบุญ บาป และการเกิดในภพภูมิต่างๆ ด้วยการคิดดีทำดี ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.46) ด้านการทำพิธีเช่นไหว้พระภูมิ เจ้าที่ วิญญาณบรรพบุรุษเสมอ ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 1.10) ด้านความสนใจเกี่ยวกับพิธีแรกนาขวัญ ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.47) และด้านการทำพิธีเลี้ยงผีตาแฮกทุกปีก่อนลงท่อน ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

2.4 ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.34) และรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมบริจาคทำบุญในกิจกรรมทางศาสนาหรือบุญประเพณีทุกครั้ง ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.46) ด้านการเข้าร่วมพิธีทางศาสนาหรือบุญ

ประเพณีทุกครั้ง ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.47) ด้านการนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ เมื่อแต่งงานหรือขึ้นบ้านใหม่ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.54) ด้านการให้บุตรหลานบรรพชาอุปสมบทศึกษาเล่าเรียนหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.56) ด้านการถวายทาน รักษาศีล และสวดมนต์ในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันพระ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.56) ด้านการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ญาติที่เสียชีวิต ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.78) ด้านการทำบุญใส่บาตรทุกวัน ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.33) และด้านการนิยมจัดงานศพที่วัด ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.10) ตามลำดับ

3. การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหมู่บ้านนาอุดม โดยจำแนกเพศ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปได้ดังนี้

3.1 ชาวบ้านนาอุดม เพศชายกับหญิง มีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่าด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา และด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ระดับการศึกษาของชาวบ้านนาอุดมมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมแตกต่างกัน และรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา และด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม

ดั้งเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 อายุของชาวบ้านนาอุดมมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมแตกต่างกันและรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา และด้านคติความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมดั้งเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 อาชีพของชาวบ้านนาอุดมมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมแตกต่างกันและรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม และด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคติความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมดั้งเดิม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของชาวบ้านนาอุดมมีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการปฏิบัติธรรม และด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ

หมู่บ้านนาอุดม

1. ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแยกประเด็นอภิปรายในแต่ละรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการดำเนินชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านนาอุดมมีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการเข้าร่วมเสนอโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญ รัตนกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ตำบลสามัคคี อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเข้าร่วมเสนอโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในการประชุมประชาคมหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการปฏิบัติธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านนาอุดม มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการรักษาศีล 5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญ รัตนกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ตำบลสามัคคี อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านการรักษาศีล 5 เป็นนิตยสมาธิอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านคติความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมดั้งเดิม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านนาอุดมมีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการเข้าร่วมทำบุญทอดกฐินประจำปีของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญ รัตนกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์

หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ตำบลสามบัณฑิต อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการทำบุญประจำปีของหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านนาอุดมมีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการร่วมบริจาคทำบุญในกิจกรรมทางศาสนา หรือบุญประเพณีทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญ รัตนกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ตำบลสามบัณฑิต อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาหรือบุญประเพณีทุกครั้งมีการร่วมบริจาคทำบุญอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดบริการวิชาการเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิถีพุทธมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ชาวบ้านนาอุดมควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศรัทธาความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล งานบุญ และวันสำคัญทางพระพุทธ

ศาสนา เพื่อให้ชาวบ้านอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3 ชาวบ้านนาอุดมควรให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตให้มากขึ้น เพื่อการอยู่ร่วมกันของชาวบ้านอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

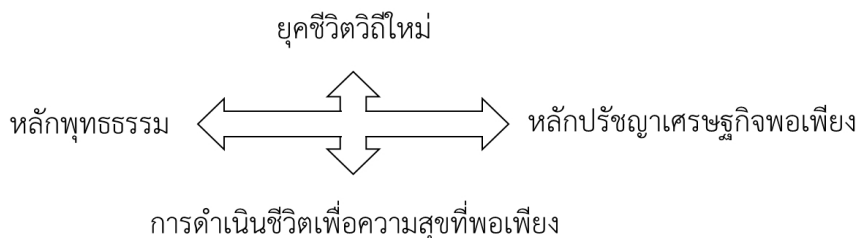
2.1 ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่ข้างเคียงของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัยและเพื่อการนำไปปรับใช้กับการพัฒนาชุมชนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ควรมีการศึกษารายละเอียดเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ควรนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขที่พอเพียง ซึ่งเป็นรากฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่บนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม นอกจากนี้หลักพุทธธรรมยังมีศรัทธาความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา รัตนกาล. (2556). การประยุกต์หลักพุทธธรรมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ตำบลสามัคคี อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: กองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พระขรรค์ชัย สุวโทม. (2562). หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธกับการพัฒนาองค์กร. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 24(2), 32-43.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมห้วยผึ้ง อำเภห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ (2565). ข้อมูลพื้นฐาน. เข้าถึงได้จาก www.nikhomhuaiphung.go.th
- อภิรักษ์ จันตะนี และชมพูนุช ช้างเจริญ. (2563). พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22(2), 241-250.

